

09.11.2016

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite Lausuntopyyntö Arviomuistiosta kuljettajakoulutusudistuksen lähtökohdista 18.10.2016,
LVM/1310/03/2016

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTO ARVIOMUISTIESTA KULJETTAJAKOULUTUSUUDISTUKSEN LÄHTÖKOHDISTA

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa arviomuistiosta, joka koskee kuljettajakoulutusudistuksen lähtökohtia. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Arviomuiston luvussa 3 on esitetty muutosten toteutusvaihtoehtoihin liittyviä kysymyksiä. Sosiaali- ja terveysministeriö ottaa kantaa erityisesti ajoterveyteen liittyviin kysymyksiin.

Onko kansallisen lisäsääntelyn keventämisen tarkoituksessa luovuttava lääkärintarkastuksen vaatimisesta ryhmän 1 kuljettajilta (muut kuin kuorma- ja linja-auton kuljettajat) ja tarkastus edellytettävä direktiivin sallimalla tavalla vain tarvittaessa? Onko menettely sama kaikenikäisten kohdalla? Millä tavoin terveysvaatimusten täytyminen muutoin osoitetaan? Mikä on direktiivin edellyttämä tutkimus riittävästä näköaistista?

Kokonaan lääkärintarkastuksista luopuminen ei ole tarkoituksenmukaista. Sääntelyn keventämisen näkökulmasta tulisi kuitenkin voida harkita nykyisen lääkärinlausuntomenettelyn keventämistä ryhmän 1 kuljettajilla. Erityisesti nuorilla ns. perusterveillä henkilöillä riittäisi käytännössä näön ja kuulon tarkistaminen ja sairaushistoriaan tutustuminen. Tämän voisi tehdä myös sairaan- tai terveydenhoitaja tarkistettuaan henkilön sairaushistorian (haastattelu + sairauskertomus / KanTA). Tällöinkin, mikäli tulee esiin tai herää epäily ajokykyyn vaikuttavasta sairaudesta tai vammasta, henkilö tulisi ohjata lääkärin tutkittavaksi.

Menettely voisi olla vastaava myös vanhemmissa ikäluokissa kuitenkin esim. siten, että sairaushistorian tarkistamisen lisäksi sairaan- tai terveydenhoitaja tekisi ajokorttilausuntoa hakevalle henkilölle muistisairauksien seulontatarkastuksen. Se että ajokorttitarkastuksen yhteydessä tulisi esiin merkittävästi ryhmän 1 ajoterveyteen vaikuttava sairaus, josta ei muuten olisi mitään aikaisempaa tietoa, on käytännössä harvinaista.

Ryhmässä 2 ajoterveysvaatimukset ovat tiukemmat hyvästä syystä, koska esim. sairauskohtauksen sattuessa tilanteeseen liittyvät riskit erityisesti ulkopuoliselle

ovat huomattavasti suuremmat. Tästä syystä lääkärintarkastuksista ei tulisi luopua.

Onko poliisilla oltava oikeus määrätä lääkärintodistus esitettäväksi?

Poliisilla tulisi olla oikeus määrätä esitettäväksi todistus terveydentilasta, jos herää epäily henkilön ajoterveysvaatimusten täyttymisestä. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että lääketieteellisin keinoin ei yksittäisen käynnin yhteydessä voida kovinkaan luotettavasti arvioida henkilön tulevaa käyttäytymistä psyykkisen sairauden perusteella tai esimerkiksi pitkän aikavälin itsemurhariskiä, tai välttämättä muutenkaan sairauskohtauksen riskiä. Lääkärinlausunnon rinnalla tulisi harkita ajokokeen käyttämistä nykyistä useammin henkilön ajokyvyn arvioinnissa.

Onko lääkärinlausuntojen kuuden kuukauden määräaika paikallaan?

Nuorison terveystodistus, joka tehdään yleensä kouluterveydenhuollossa 8. luokalla, on jo nykyisin voimassa 5 vuotta, ellei terveydentilassa tapahdu muutoksia. Tämä käytäntö on tarkoituksenmukaista säilyttää edelleenkin. Suurin osa nuorista, ensimmäistä ajokorttiaan hankkivista käyttää tätä todistusta.

Muissa tapauksissa lääkärinlausunto haetaan yleensä tiettyä tarvetta varten ja käytetään heti tarkoitukseensa. Tämän vuoksi lausunnon kuuden kuukauden voimassaoloaika on tarkoituksenmukainen.

Onko kansallisen lisäsääntelyn keventämisen tarkoituksessa luovuttava iäkkäiden ajokorttien lyhyemmistä voimassaoloajoista? Jos ajokorttien voimassaoloaikoja pidennetään iäkkäillä, onko tarpeen korvata harvemmin tapahtuva uusiminen muulla ajoterveysten täyttymisen seurannalla?

Iäkkäiden kohdalla ajokorttien oikea voimassaoloaika tulisi arvioida erikseen mm. geriatrien ja muistisairauksien asiantuntijoiden kanssa. Ministeriö ei pysy tässä vaiheessa ottamaan kantaa asiaan, mutta kannattaa asian selvittämistä tarvittavien asiantuntijoiden avulla. Iäkkäiden kuljettajien kohdalla voitaisiin harkita ajokyvyn testauksen käyttöä nykyistä laajemmin lääkärintarkastusten sijasta. Liikenteessä suoritettu ajokoe antaisi paremman kuvan henkilön kyvyistä selviytyä liikenteessä kuin lääkärin tutkimus. Tosin tietyt muistisairaudet löydetään paremmin niiden seulontaan tarkoitetuilla testeillä, jolloin olisi tarpeen tehdä sekä ajokoe että lääkärin tutkimus.

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukee

Hallitusneuvos

Anne Koskela

TIEDOKSI

Peruspalveluministeri Juha Rehula
Erityisavustaja Hanna-Maija Kause
Erityisavustaja Eeva Salmenpohja
STM/kirjaamo

